

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe 1 lună . 2 «

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Asociația la Bistrița.

De Ioan Russu Șirianu.

Măne și poimăne Asociația își ține adunarea generală în orașul Bistrița, odinioară cetate tare a sașilor ardeleni, acum orașel, în care viețuiește românească se încheagă din ce în ce mai puternic. Cu suflul cald și primitor, cum sunt frații bistrițeni, nu încape îndoială: ei vor face o bună primire celor cari din apropiere și din depărtare vor sosi la adunare, așa că în această privință se poate zice chiar d'acum: adunarea din Bistrița are să se înscrie în analele Asociației ca una dintre cele mai reușite.

Dacă e însă de însemnătate partea socială a lucrurilor, se poate susține, cu drept cuvânt, că precumpănitoare sunt afacerile culturale. Și le înțelegem pe acestea nu deosebit: fiecare cuvântare rostită ori conferință citată să fie adecă desăvârșită, căci, în cele din urmă acestea toate sunt forme, haine de sărbătoare, de cari ne desbrăcăm, când ne apucăm de lucru, — ci ne gândim la stăruințele ce trebuie să depună, cei din fruntea Asociației, pentruca Asociația să se apropie tot mai mult de ținta sa: *să împărtășească învățătura în păturile tot mai largi ale poporului!*

Din acest punct de vedere trebuie să judecăm lucrurile și să ajutăm la desăvârșirea lor.

Trebuie să mărturisim, că în această privință Asociația e îndrumată acum bine. Dela adunarea dela Brașov și până la cea din Bi-

strița s'a făcut un pas mare, ale cărui ferice urmări vor umplea de mulțumiri pe toți. Aducându-se adecă la Asociațiune cei doi secretari noi, Oct. Goga și Oct. Tăslăuanu, s'a adus duh nou și puteri tinerești. E întemeiată deci nădejdea de bine ce avem cu toții, și fără să jignim pe cineva, trebuie s'o spunem: e mare deosebire între acum și ce eră mai înainte.

Fără îndoială: casa națională din Sibiu, târnosită în vara anului 1905, rămâne pe veacuri o statornică mărturie despre preocupările nobile ale comitetului Asociațiunii... Dacă între acele ziduri nu s'ar fi adus însă duh nou, Asociațiunea eră să rămână încă tot ceace ne obișnuisem deja să o socotim: adunarea la un loc a unui mănunchiu de oameni mai mult cu îndeletniciri de gospodărie și punerea la cale a loteriilor, decât semănători de trainice gânduri și simțiri printre popor.

I-se va înscrie deci ca vrednicie comitetului chemarea la Sibiu a celor doi secretari și a fost de neînțeles, că la Brașov unii s'au oprit asupra *formii*, cum s'au chemat la muncă cele două noi puteri...

De altminteri, nici atunci nu s'a încumetat nimeni a se îndoii asupra câștigului făcut de Asociație și scurta activitate de până acum (abia a trecut un an la mijloc) a celor doi secretari ni-se înfățișează dând măsura întregii lor buneporniri și pricepere în afacerile ce-i privește. Despre amândoi se poate zice, că dau *ei* strălucire locului, unde au fost așezați, iar nu slujba le împrumută lor mărire. Și s'au adunat în jurul

lor multe puteri tinere, putem să zicem: *toate* puterile tinere de seamă, așa că niciodată poate Asociațiunea n'a avut mai strânsă în jurul ei întreaga suflare românească.

Vedem cu mulțumire îndeosebi lucrarea întezită pentru *luminarea satelor*, scoțându-se foaie pentru țărânițe, ținându-se adunări cu poporul, unde tinerii învățați și bătrânii cunoscători ai trecutului, mână în mână: cine să nu creadă? — au să dea o nouă înfățișare vieții plugarilor noștri... Și alături de foaia menită să pătrundă în colibe, se scoate cea mai bună revistă literară pentru familiile de cărturari... Ne primenim par'că sufletește, și *muncii mari*, în care Slavici a tras întâia brazdă: de a ne înfrumuseța limba, dând cugetărilor și simțirilor noastre podoaba unui graiu ales, — *i-se întinde tot mai largă temelie...* Simțim și vedem că la Asociație se lucrează, iar nu numai se fac socoteli... Sibiuul își ține astfel înțietatea, care în anii din urmă era cam ștearsă.

Bine înțeles, că pretutindeni, pe unde apostolii Asociației duc facla, luminează și căldură duc. Sămânța aruncată de ei roade are să dea.

Adunarea dela Bistrița, este, dar, și ea un câmp larg și frumos, unde sămănătorii au ieșit cu plugul, ca în brazda adânc trasă să semene... Să semene dragoste și credință pentru tot ce este românesc! Iar îndoială nu încape: la Bistrița au dat de bun agru, și întărirea românismului în acel colț de țară — cel mai aproape de puhoiul ji-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Pentru binele vremelnic și veșnic.

De protopopul Al. Munteanu.

În numărul dela 4 Sept. n. a. c. »Tribuna« prezintă pe dl C. Alimănișteanu, fost prefect de Ilfov, fost secretar general în ministerul domeniilor, proprietar mare și deputat în țara românească, vorbind dlui N. Iorga despre întoarcerea noastră a românilor de pretutindeni la calea binelui moral, la singura cale înălțătoare de suflete, adecă întoarcerea la cele sfinte.

Am cetit cu luare aminte cuvântul cald, plin de o pulzație vie de nădejde și mi ridic pălăria eu preotul devotat altarului bisericii mele, înaintea unui credincios atât de înălțat cum este dl C. Alimănișteanu.

Articolul de fond cu care prietenul meu Ioan Russu-Șirianu comentează și apreciază călduros scrisoarea, mai bine zis ideile frumoase ale dlui C. Alimănișteanu despre răspândirea bibliei între țărâniile cărturari dela sate, l-am cetit cu sete și am văzut deja din primele șire cu câtă bucurie privește bunul amic la rezultate, dacă s'ar traduce cât mai curând ideile acestea în faptă.

Dacă așa este, atunci cetitorul articolului meu până la acest loc își pune numai decât întrebarea: la ce bun să scrii și Sfinția Ta despre un lucru vechiu, pe care-l aproabă toată lumea, pe când nu ne spui nimic nou.

Adecă să ai puțintică răbdare și să stai cu bi-nișorul, că voiu spune și ceva nou. Anume: tipărirea și răspândirea bibliei în popor va fi,

după credința mea, numai atunci încununată cu succes, când deoparte vor avea-o toți bunii cărturari în mâni, când de altă parte se va socoti de lipsă printre cărțile de cetire în școli, și când însăfârșit nu se va da pe astfel de sate, unde avem sectari nazarineni.

Și această credință a mea mă voiu sili s'o lămuresc cu dovezi logice, singurile, cari în asemenea situații se pot invoca.

Sub bunii cărturări înțeleg pre acei credincioși, cinstiți și oameni de omenie, cari dacă au în mână o carte bisericăscă, simt un fior de respect religios pentru ea. Înțeleg oameni, cărora nu le dă în gând blasfemia, călcarea legii strămoșești, ipocrizia sub falșul nume de pocăință.

Dacă am zis, că biblia trebuie socotită de lipsă printre cărțile de cetire în școlile noastre, m'am condus de o experiență a mea, carea în această provincie e rară în felul ei. Dela maistor Vasile, opincarul din Lipova, fiertatul și dulcele meu tată, — de care un academicean ca Marienescu nu se rușină să-l vadă la casa lui și să-l sărute prietenește, — mi-a rămas drept moștenire, drept talisman sufletului o psaltire, un ceaslov și un octoich. Biblia o aveam din teologie. Bătrânii, cari au fost crescuți în Lipova în școala lui Hațeg, aveau trei virtuți mari, câștigate dela Hațeg pe care îl divinizau: adâncă convingere religioasă, iubirea de biserică și a cântărilor bisericăști și de aci priceperea a le cânta pe întrecute cu sârbii, și al treilea: bunăcuviința și cinstea deaproapelui, și cultul adorabil pletelor cărunte.

Direcția școlii lui Hațeg s'a urmat în Lipova, chiar și în timpul când mi-am început și eu clasele în școala românească la dnii Constantin

Crăciun și Ioan Tuducescu. Azi, trăind în creerii Bihorului, nu-mi pot da seamă de felul creșterii, tot ce voiam să fie este, că nicăiri în toată lumea nu se învață mai multă religiozitate decât într'o școală, unde spiritul conducător este incropit în taina învățăturilor dumnezeiești ale bibliei. Psaltirea, ceaslovul și octoichul tati sunt mai de preț sufletului meu, decât dacă moșteneam o avere cât de mare, pentrucă e lucru știut: toate aceste cărți nu sunt altceva, decât cuprinderea în diferite forme și chipuri a adevărilor sfintei scripturi.

Viețuiește lui Hristos, patimile și moartea Lui, cuprinse într'o carte cu chipuri, — iată prima carte de cetire, care mi-a deschis sufletul și mi-a plămădit din frageda tinerețe dorul de altar.

Școala a fost casa moșului Ilie. Învățător mi-a fost bunica. — Vreau să zic, că familia, ajută mult intențiunile școlii bune, fie când școlarul începe, fie când urmează la școală. Și mai sunt din Lipova astfel de băieți și am mândria a spune, fără a roși și fără teamă de a fi desmintețit, că toți acei școlari buni, cari au ajuns a trăi în lume — după ce au sfârșit »școala cea mare«, ca oameni intelectuali, ori cari au rămas la plug, ori la meserii, — toți sunt pătrunși de credință, că puținii pocăiți, pripășiți pe spatelul lor din cătă lume din toată, vor intra la judecata obștească în iad, fără apel și fără puțința iertării.

Este socotită crimă rugăciunea lor și oamenii, cari nu-i mai țin vrednici să stea cu ei de vorbă, admit batjocurirea lor, ca și-a unor smintiți, a unor scamatori, cari fac nebunii și nici când nu sunt declarați sănătoși n'au tăria a ieși din casa de sănătate!

Observ în fine, că precauțiunea este neapărat

dovesc și muscălesc — este o sântă chemare. Sfatuiască-se deci cu drag frunțașii strânși acolo asupra tuturor afacerilor culturale. Să nu uite însă nici partea economică ce intră în programul Asociațiunei. Ba la Bistrița mai ales partea economică să-i frământa, căci mai la meazănoapte, în comitatul vecin, românii sunt rău primejduiți, iar dintr'un comitat și mai spre meazănoapte, au perit.

Celor, cari pentru întărirea neamului se adună, trimitem calde îmbrățișări.

Transacțiunea în lumină maghiară. Un politician conducător s'a exprimat despre stadiul tratative transacțiunei, după »Magyarország«, în următorii termeni:

Transacțiunea, în care avem pe partea noastră câștiguri de drept public, a fost aproape perfectă. A fost terminat și textul ei, era aproape puse fiecare punct și comă la locul lor. Numai în chestia cvotei s'a poticnit lucrul, pentru că chestia băncei a fost cu totul separată de tratativele acestea, conform punctului de vedere maghiar. Guvernul austriac a pofțit urcarea cvotei ungare. Guvernul ungar, bine înțeles a respins aceasta, dar n'a renunțat dela dezbaterăa acestei dorințe. Chestia urcării cvotei are două părți: una materială și alta politică. Dacă guvernul austriac ne-ar fi oferit compensațiuni corespunzătoare atât materiale, cât și politice, atunci eventual am fi putut sta de vorbă.

Guvernul maghiar în nici o direcție n'a luat îndatoriri. De oarece însă tratativele s'au împiedecat în chestia cvotei, rămânerea ministrilor în Viena n'a mai avut înțeles. În chestia aceasta ministrii ungarî nici nu mai merg la Viena, ci ministrii austriaci vor veni la Budapesta în zilele dintâiu ale lunii viitoare, probabil în 2 Octombrie.

Fiecare membru al guvernului ungar este solidar în chestia aceasta, între ei nu s'a ivit nici o diferență de păreri. Din unele părți guvernul ungar este acuzat, că se joacă de-a tactica și face comedii. Ministrii însă au terminat muncă foarte serioasă în Viena, unde zilnic pertractau mai mult de 8 ore.

Guvernul își va ținea de datorință, termină politicianul, ca la 10 Octombrie, în cea dintâi ședință a camerei să clarifice temeinic țara despre starea lucrurilor.

Bravuri honvezești. Din Cluj primim o lungă scrisoare privitoare la purtarea vrednică de osândă a honvezilor cari au manevrat între Cluj, Sibiu și Dicio-St.-Martin. Nu ne vine să credem — și stăm la îndoielă să publicăm — cele ce ni se scriu, deși credem tot, căci cel ce ne scrie numai de binele neamului și de adevăr se conduce.

Oaste de tătari dacă ar fi trecut p'acolo, și n'ar fi făcut mai multă jale. De ale mâncării luau cu sîla, dacă nu li-se vindea ori nu li-se da de bună voie. Ce li-se vindea, nu plăteau, nici chiar cei dela masa ofițerească. Cine, dintre săteni, se împotriva la ceva ori făcea observații, îl luau între baionete, desculț, cu capul gol, și l purtau prin două trei sate, iac'așa, să ridă de bieții români.

Să ne mai plângem? Cui?!

Cele două audiențe ale lui Andrássy. Ministrul de interne contele Andrássy a fost primit ieri la 11 ore a. m. în audiență din partea prințului de coroană Francisc Ferdinand în palatul Belvedere. Audiența aceasta a ținut aproape o oră și jumătate. Ministrul i-a referat arhiducelui despre situația politică. Despre sufragiu universal n'a fost vorbă pe cum afirmă însuși ministrul. Acesta e primul caz, când moștenitorul coroanei ungare se interesează pe față de situația politică a țării. După această audiență arhiducele s'a prezentat la Majestatea Sa, unde a stat până ce s'a prezentat ministrul Andrássy.

A doua audiență a lui Andrássy, la Maj. Sa, a ținut o oră și, precum afirmă ministrul, i-a referat regelui chestii, cari se țin de rezortul său. Ieri după prânz Andrássy a sosit la Budapesta în societatea ministrului Zichy.

»Orgii maghiare«. Sub acest titlu ziarul »Gross-Oesterreich« nrul 37 se ocupă în articolul de fond cu alegerea dela Beiuș și cu cazul dela Pánade. Vorbind de barbariile întâmplăte la Pánade, autorul zice între altele:

»Așa e făcut curajul de eroi al maghiarilor: se comandă maghiari înarmați să asalteze o țărănime pașnică, nearmată, să o măcelărească, să pătrundă chiar în casele ei, cu bajonete și paturi de pușcă străpungând și doborând la pământ fără milă bărbați, femei și copii și dacă sunt trași la răspundere, atunci vinovatul este »un țăran cu capul acoperit și cu pipa

biblie, din care să blasfeme văzând nedreptatea, ci pământ! Când va fi pământ și când foamea va fi delăturată, atunci pune i biblia țăranului în mâni, ca să știe mulțumii lui Dumnezeu; că are domni învățați, cari i au prilejuit bunăstarea prin muncă, pe care Dumnezeu cel bun și drept a binecuvântat-o și are putința d'a trăi omenește, de-a jertfi pe altarul legii, pentru cultura inimii și mântuirea sufletului.

Atunci biblia e un talisman și dl Alimănișteanu dacă dela acest moment înainte vrea să-și ferească neamul cu biblia, succesul se poate anticipa ca absolut sigur și mântuitor.

Pilda altor neamuri, cari pleacă la sfânta biserică cu biblia în mâni, noi nu o putem urmă pe deantregul.

Neamțul, bună-oară, dela facerea semnului crucii și până la adevărurile despre dogmă și morală, știe una, să se roage în al său, »Gebetsbuch«. Una pentru că neamțului îi place cartea, iar noi nu prea dăm cu drag pe la școală. Primăvara cu vițele, cu boiții, pe la găscuțe, iar nu la școală. În Maiu deja examenele, și-apoi cu cât mai iute, cu atât mai bine. Un cap de bou, o coadă de vacă are omul la casă, și feciorul la școală. Asta nu merge. Haid și-i om da un caș dascălului, numai să ne mai scape cu școala aceea!

în gură« — ori au obrăznicia să tăgăduiască tot, căci doară au puterea în mâna lor«.

Procese cu grămada.

Pe ziua de 24 Septembrie fostul nostru redactor responsabil Sever Bocu e chemat la Oradea-Mare la pertractarea unui proces de punere sub acuză; pe ziua de 25 la alt proces, dezbateră finală.

Fiind dus d'acasă în afaceri familiare, amicul nostru nu se va putea prezenta la proces.

Actualul redactor responsabil, Ioan Iova, aproape nu-i zi, în care să nu primească vre o scriptă dela Oradea, având să răspundă în nu mai puțin decât patru procese.

Patru ale sale, două de mai nainte, — fac șase!

Așa belșug mai rar!

Deputații între alegători.

Vasile Goldiș și dr. I. Maniu.

Deputatul Radnei, dl V. Goldiș se va duce între alegători după cum urmează:

Sâmbătă, la oarele 4 în Slatina-Mureșană. (Va trece și se va oprî prin Bărzava, Căpruța, Dumbrăvița și Groși).

Duminică, oarele 10 n. a. în Baia; la oarele 2 d. a. Șoroșag. (În Vărădie va ține sfat cu frunțașii d'acolo).

Deputatul dr. I. Maniu se va duce:

Sâmbătă la Ciugud și Totoi.

Duminică la Hepria, Hening și Berghia.

Aflăm că pretutindenî poporul îi așteaptă cu mare drag.

Din România.

M. S. Regele a adresat următoarea telegramă de mulțumire dlui P. S. Aurelian, președintele Senatului, ca răspuns la felicitarea ce i-a trimis M. S. cu prilejul aniversării luărei Griviței.

Sigmaringen, 13 Septembrie.

Domnului P. S. Aurelian

Președintele Senatului

București.

Am primit cu o desebită plăcere urările călduroase ce mi ați făcut cu ocazia glorioasei aniver-

de lipsă, când dăm săteanului nostru în mână or ce fel de carte.

Aș crede, că »Țara noastră«, »Tribuna« nrul poporal și alte gazete poporale cu caracter românesc cinstit, să se îndeletnicească mai des cu scrisese sfintei Scripturî; iar »Revista teologică«, care cu atâta dragoste lucrează pentru luminarea clerului să scrie articoli instructivi în privința lășirii cu folos a bibliei printre săteni.

Lățirea bibliei, fără pregătirea sistematică între sătenii noștri, cari au apucat pe mâni rătăciților conștienți ori mai mult inconștienți, este o spui de-a dreptul — o calamitate națională.

Vorbesc din experiență. Acolo unde țăranul nostru, alb și curat, vine la biserică strângându-și șuba pe corp, — să n'ai teamă de erezii, de întunecarea minții, de rătăcirî morale; iar în satul, unde românul ține statutul organic pe tureac, și biblia, ca pe un obiect furat, ascunsă subsuoară, acolo să știi, că în scurtă vreme nu-i avea nici lege și nici viață românească; acolo să știi, că cresc renegații și atei cei fără suflet, fără lege, fără țară, fără Dumnezeu. Multe vor fi mizeriile cari au produs în România răscoala, ce abia s'a potolit, dar laudă lui Dumnezeu, că n'au fost oamenii atinși și de această boală, că prăpădirea noastră atunci ar fi inevitabilă. Vreau să-l văd pe țăran senin și curat la suflet. Pentru asta nu

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

sări a luarei Grivitei și vă mulțumesc din toată inima pentru simțimintele de loialitate ce Mi-le arătați.

Carol.

Oaspeți înalți la Sinaia. AA. LL. II. Marele Duce Vladimir cu Marea Ducesă și Marele Duce Andrei voi sosi Vineri seara în țară spre a merge la Sinaia ca să viziteze pe M. R. Regele.

Până în acest moment nu se știe încă în mod pozitiv dacă AA. LL. II. vor veni prin T. Măgurele, prin Giurgiu sau prin Constanța, precum nu s'a fixat încă nici ora preciză a sosirei Lor.

Auguștii oaspeți vor fi două zile oaspeții Curții Regale și apoi vor merge prin Predeal la Viena.

Din Munții-Apuseni.

— Spicuri. —

Munții apuseni zisei, sau mai bine poala munților. O vale ramificată, umbrită de dealuri pleșuve, sămănate cu stânci puternice de cari stau spânzurate câteva tufe, câțiva trunchi, cari pe alocuri se îndesă în dumbrăvi adăpostitoare de minunate poeni. În depărtări, ici și colo stâncile stau să se prăbușească, câte un bolovan ce se rostogolește cu vuiet, pare că-ți vorbește de vremea veche, par'că-ți amintește de sângele, cu care e stropit, par'că-ți spune, cum demult, demult nu se prăbușea încă numai așa, ci trebuiau puteri, să-l asârle, trebuiau trupuri omenești să-l oprească, când trebuia făcut din el acoperiș, pentru a astupă gropi pline cu ciolane sfărâmate.

Îți amintește toate acestea și amintindu-le simți cum dinspre stânci și dinspre vale bate vânt, boare lină, adie duhul timpurilor viforoase, duhul anului 84 și anului 48. Îți amintește de eroi adăpostii printre stâncile vecine și îți spune: »mai lin printre aceste sfărâmături, căci sunt sfinte.«

Iar valea curge încet, lin, în timp de ploaie turbată, măturând tot, ce-i stă în cale și pe de laturi, până în coaste, silind pe bietul muncitor, să-și samene grăunčioarele pe stânci prăpăstioase fiindu-le gunoi piatra sfărâmată.

Pătura din lăuntru a pământului e numai aur și comoară de mare preț. Aur poartă munții noștri, dar el nu e al nostru, a noastră e numai sărăcia și locurile sterpe.

Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă 'n poartă...

Îți zice bietul muncitor, blăstămat să-și petreacă greul trudnicei vieți pe aceste plaiuri dărâmate.

Binefacerea aceasta se va răsplăti cu rodul înmilit.

Dumnezeul neamului nostru și a toată lumea să ne ajute în cărările luminei.

Sus s'avem inimile!

M. Teleg d, 30 Aug. 1907.

SULLY PRUDHOMME.

Sully Prudhomme, poetul francez cu nume universal, a murit de curând. Se născuse în Paris, la 16 Martie 1839 și era fiul unui negustor cu stare. După ce și-a terminat studiile el a intrat la început în afaceri industriale, fiind câțiva vreme inginer la Creusot. Curând însă se desgustă de această meserie și se aruncă în vâltoarea vieții.

Se încearcă în drept, făcând pe ajutorul unui notar, ceea ce îl desgustă și mai mult de noua lui meserie. Dar aceste șovăieli nu fură zadarnice pentru el, ci dimpotrivă îi desăvârșiră și mai mult spiritul și îi deteră o adâncime și mai mare gândirei, o pornire și mai puternică spre filozofie și poezie.

La douăzecișisase de ani, publică întâiul volum de versuri intitulat »Stances et poèmes« (1865), care dete naștere la multe discuții în critica contemporană, atât în ce privea forma cât și, mai ales conținutul lor filozofic.

Ceeace atrase îndeosebi luarea aminte asupra acestui volum a fost forma de o minunată putere spre a exprima stările sufletești cele mai fugare, nuanțele cele mai delicate ale gândirei. Ceeace rămase din acest volum pentru toți deopotrivă a fost vestită bucata «Le vase busé».

Din când în când își chiamă nevasta, să-i puie merinde, pune tărăncioara pe călușelu-i slab, aruncă peste ea cele două corfe mari și pornește mai la vale, cărând cireșe, pere și altele, făcând negoț în anul întreg, cărând poame până de parte peste munți, pe Murăș. Alții fac negoț cu scânduri, cu var, iar moțul adevărat, vidranul și cei din jur, cu vase de lemn, cercuri, cărbuni.

În timpul din urmă mulți lasă negoțul, împlăciii, grebla și mătura de arie și în loc de a plecă pe Murăș, Câmpie și Bănat, pleacă în America.

În adevăr de deplâns este starea materială a acestor buni români, dar mândrie își cuprinde sufletul, când te gândești la curățenia moravurilor, de care sunt stăpâniți ei. În locurile, unde contactul cu străinii este însă mai mare, acolo și mizeria în cele morale și materiale e mai mare.

Vreau să vorbesc despre teatru în satele din Munți.

Teatru la noi trebuie să-și aibă scopurile sale limpezi. Trebuie să fie un zbiciuitor al păcatelor, un îndreptător sigur pe calea vieții. Teatrul prezintă exemple, din cari este cu neputință, să nu învățăm, văzând partea bună sau rea din lăuntru nostru. Ne face de multeori să ne răsculăm contra noastră, iar alteori ne procură ore de adevărată distrație și mângâiere sufletească.

Aceasta trebuie să fie teatrul și pentru »cei mai buni copii ai firii«. Numai cât ei privesc teatrul ca un fel de comedie.

Dacă voim ca piesele predate să-și aibă rezultatul dorit, după teatru nu strică câteva cuvinte lămuritoare, prin cari se aduc faptele din piesă în legătură cu moravurile, cu viața.

Piesele, ce au să se joace trebuie să se aleagă astfel, ca să stea în legătură cu împrejurările locale.

»Barbu lăutarul« bunăoară nu se prea potrivește pentru țăranii noștri, având subiect special din România. Totul se reduce numai la distrație.

Pentru Munți sunt potrivite bunăoară piesele, cari îndeamnă direct și indirect la învățătură, la carte, la vieată morală, cari zbiciuesc patima beției, piese în cari vedem câte neplăceri are învățătorul în cauza încasării salariului, cât are să lupte preotul pentruca să fie ascultat etc. Foarte bine fac acei preoți ori învățători, cari compun piese, fără multe calități, ce-i drept, dar în legătură cu cerințele locale; bine fac și aceia, cari nesimțind destulă putere pentru piese originale, le modifică pe cele existente, localizându-le.

În felul acesta după părerea mea, nu e tocmai

zadarnică osteneala diletanților, adunați din șapte sate. Ar fi mai departe foarte bine să se aleagă și piese cu persoane puține, cari să fie numai dintr'o comună.

Pentruca sătenii să participe la reprezentațiune, să nu se ia nici un fel de taxă, până se îndrăgește teatrul. Ori dacă doresc aranjierii să încaseze, cu mult mai bine e să se facă acest lucru după reprezentațiune, când ar fi să urmeze jocul, căci atunci toți dau mai bucuroși (?), spunându-li-se de altă parte destinațiunea venitului și arătându-li-se și spesele împreunate cu petrecrea. Din toate săteanul culege ceva și se deprime cu datina bună de a jertfi. E o mare greșală ospătarea diletanților din venit, căci prin aceasta ușor se înstrăinează poporul de asemenea conveniri, unde »se dau bani, ca să mănca alții«.

După produțiune să se joace jocuri cunoscute publicului. Lăutari să fie cei obișnuiți din comună și nici decum dela oraș, sau din alte comune.

Participarea inteligenței din jur este de lipsă, pentru a ridica nivelul moral al petrecerii. Inteligența peste tot să nu se retragă nici decum a se amesteca printre săteni și a sta de vorbă cu ei, ca aceștia să nu zică în urmă, văzându-se nebagăți în seamă: »ce să căutăm noi la balurile domnilor?«

Numai fiind seamă de toate acestea și de altele, cari se pot observa la timpul său, vom ajunge, ca teatrul să prindă rădăcini și în satele noastre.

Am de înregistrat la acest loc din Munți o mică reprezentațiune teatrală declamatorică, care a avut loc în comună După piatră, o comună foarte estinsă, ca mai toate comunele din Munți, cu o singură școală și patru biserici. Cum vor putea face cei mici, deobligați să cerceteze școala o depărtare de 15—20 de kilometri, când oamenii în vârstă au nevoie de patru biserici, să ia parte la slujba dumnezească odată pe săptămână!? Această nesocotință se poate observa cam des la noi.

Petrecrea a decurs în deplină liniște și voie bună în sala mare a școlii. Diletanții nu au lipsă de modeste mela laude, totuși spre buna lor liniștire, zic: s'au purtat brav, (meritul în mare parte e al dlui S. Câmpeanu stud. în drept), petrecrea a fost linișor cercetată. Ar fi bine ca an de an sau și de mai multe ori pe an, să se aranjeze astfel de petreceri.

Aceiaș trupă a dat o reprezentațiune în 8 Sept. n. și în Abrud-Buninginea.

În Munți se dau puține reprezentațiuni teatrale. Un curent se pornește în privința aceasta dela

Volumele următoare îi măriră tot mai mult renumele. Primate cu entuziasm fură »Les épreuves« (1866), din care mai ales plăcură tuturor »Les croquis nâiens«, inspirate de o călătorie în Italia, apoi »Les solitudes« (1869) în care se întărea din ce în ce caracterul filozofic al tuturor bucăților, caracter ce se afirmă și cu mai multă tărie în acelaș an, când traduse în versuri cartea I din opera lui Lucrețiu »De natura rerum«.

Groznicile evenimente din 1870 îi inspirară în aceeaș vreme câteva bucăți în cari clocotea un spirit răsbunător, bucăți publicate în volumul »Impressions de guerre«.

După »Les destins«, un volum foarte bine primit de toată critica, poetul se întoarce iară la poezia mai intimă, mai trăită, cu care pune stăpânire pe suflete și mai mult și dă la lumină »Les vaines tendreses«. Șoaptele de dragoste, rătăcirile duioase ale sufletelor spre acelaș tărâm al necunoscutului plin de farmece, acesta e cuprinsul volumului, cu care poetul a căpătat un titlu mare de glorie între poeții vremii lui. În »La revolte des fleurs« el apăru cu o precisiune de formă ce amintește pe Delille pe ici și colo și întemeiază în acelaș timp un fel de a vedea cu totul modern.

În »Justice«, poemul admirabil, care e un fel de geamăn al cărții din »De natura rerum«, simpla și puternica înăunțuire a ideilor și preciziunea filozofică se accentuează din ce în ce.

În 1881 Prudhomme e ales membru al Academiei franceze și alături de Loti, Rostand și Copèe, mai târziu formă consiliul poeziilor din Academia franceză.

În afară de operile sale poetice Prudhomme

mai are și câteva volume în proză, din care se cuvine o deosebită luare aminte volumului de estetică pură »De l'expression dans les beaux arts« precum și asupra unei opere de adâncire teoretică a poeziei »Réflexion sur l'art des vers«.

Pe lângă aceste titluri de glorie Prudhomme cu spiritul lui delicat rămâne între poeții Franței de azi unul dintre cei mai fini întrupători ai idealurilor moderne spre care se avântă vremea nouă.

Proverbe țigănești.

Fiecare popor își are poezia sa deosebită, poezie, care ne înfățișează caracterul, felul de gândire și de judecată, inima și simțimintele inimii celui popor.

Și poporul țigănesc, acest neam care nu-și cunoaște leagănul copilăriei sale, care nu-și cunoaște obârșia și nu știe de unde a răsărit în mijlocul nostru și care azi pribegeste fără repaus dintr'un loc într'altul, la tot cazul că și-a adus cu sine poezia sa, — acest semn de primă manifestățiune a minții omenești, care poezie apoi a crescut, s'a desvoltat, și s'a acclimatizat pas de pas cu însuși poporul.

De când, cu însemnătatea cea mare a folclorului s'a dat din ce în ce mai mare atențiune productelor spirituale a diferitelor popoare, zilnic se descoperă mângâitoare noi în poezia poporală, aceia cenușotcă, care sute de ani a așteptat după crăișorul său să vină, să o ducă, ca să o arete lunei mari.

Brad. Bine ar fi ca vântul să bată de acolo și înspre Munți. Dacă nu așa des ca la Brad dar cel puțin odată în an, în toată comuna s'ar putea ușor face (ca la Brad) o *nedele națională-poporală*.
S. R. Oprean.

Mișcarea culturală.

Societatea «Carmen» în Cernăuț.

O telegramă din Cernăuț anunță că Luni dim. la orele 11, a trecut prin gara Ițcani, călătorind spre Cernăuț, societatea corală »Carmen« compusă din 150 persoane. A fost întâmpinată aci de soc. »Armonia« din Cernăuț și de societățile române din Suceava.

La orele 2 societatea a sosit la Cernăuț. La grădina publică a fost întâmpinată de peste 3000 români, cum și de societățile academice, soc. meseriașilor români, »Musikverein« »Männergesangverein«, deputațiunile arcașilor țărănești, elita și de multe doamne.

Primirea a fost din cele mai entuziaste.

După cuvântarea de bună venire, oaspeții au plecat în trăsuri la palatul național, unde au luat dejunul.

Seara s'a dat un banchet.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Septembrie n. 1907.

— **Amicii și abonații noștri sunt cu stăruință rugați să binevoiască a-și achita prețul abonamentului. Se apropie deja ultimul pătrar de an și unii n'au achitat nici cvartalul ce se încheie. Avizăm că vom fi siliți a sistă trimiteria ziarului, celorce nu se vor grăbi să achite ce dăoresc!**

— **Aviz. Comisiunea de verificare a municipiului Arad va ține în 19 și 20 a lunei c. ședințe, în cari se va stabili lista viriliștilor din comitat.**

Ședințele se vor ține la casa orașului în cancelaria notarului comitatens Boros Iván. Toți viriliștii, a căror dare trebuie calculată duplu să-și prezinte comisiei cererile în zilele susamintite verbal sau în scris.

Folclorul așa de neînsemnat la început, azi a devenit știință, care, spre a cunoaște mai adânc tănuitele mărgăritare ale producțiilor spontanee — așa zicând, — a fantaziei omenești, lucră pe toate terenele cu toate mijloacele disponibile.

Și dacă azi cunoaștem mai pe deplin poezia fiecărui popor, fie că e înmormântat deja de paginile istoriei, fie că trăiește și azi — și cenușotca mult uitată a țiganilor și-a aflat în urmă în folcloristică mult doritul crăișor, care să vină să o arate lumii, și care și pe ea a pus-o în rândul celorlalte cenușotce a popoarelor, i-a zimbbit cu drag și ei, a privit o mai deaproape descoperindu-i frumșețile ei tănuite, și le-a arătat lumii mari.

Meritul de-a face cunoscută literatura populară a țiganilor e de-a se atribui în mare parte lui dr. Enric Wlisloczki membrul unei societăți internaționale de-a desgrupă literatura țiganilor din mormântului indiferenței. *)

E născut pela anii cincizeci, a murit nebun lângă Cluj în primăvara anului 1907. El a petrecut zile, săptămâni și luni dearându-l între țigani cu pasiunea unui folclorist adevărat, a cules produsele poeziei lor, cari răsuna seara pe lângă

*) Ca membrul amintitei societăți a mai funcționat din Ungaria regretatul arhiduece Iosif.

— **A treia întrunire a meseriașilor români din loc se va ține, precum am amintit într'un număr trecut al nostru, Duminică la 8 ore seara în Casa națională. Înainte de toate se vor desbete mai multe propuneri, luate de comitetul meseriașilor în ședința sa de aseară, referitoare la constituire și programul de muncă. Va urma apoi o conferență din partea secretarului Asociației, dr. Dionisie Stoica despre »Importanța culturii«, iar după conferență se va începe dansul.**

La această întrunire sunt invitați toți meseriașii și comercianții din loc, este invitată cu toată dragostea de asemenea și inteligența și țărănimea din loc.

Se pune în vedere celorce voiesc să participe, că întrunirea se va deschide *precis* la ceasurile 8.

— **La școalele centrale române din Brașov s'au înscris până la 4 l. c. în cele 8 clase ale liceului 338 elevi, iar în cele 4 reale 90, cu totul 428.**

— **Kossuth, ministrul de comerț iar s'a îmbolnăvit în urma unei răceli. La sfatul medicului nu poate părăsi casa. Afacerile de rezort le îplinește acasă.**

— **Adunarea cercuală a desp. »Orădan« a Asociației a ales un comitet nou și anume: Directorul despărțământului: dr. Aurel Lazar adv. Membrii în comitet: Alexandru Muntean protopop; dr. Ioan Bura avocat; dr. Corneliu Bulcu secretar episcopesc; Vasile Babi comptabil.**

— **Contele Tisza despre serbările naționale.** În comisiunea permanentă a comitatului Bihor s'a desbătut ieri rescriptul orașului Arad de a se decretă serbatori naționale zilele de 15 Martie și 6 Octomvrie. Se știe anume, că Apponyi în ordonanța sa n'a făcut serbatori naționale din aceste zile. La propunerea lui Tisza comisiunea primește ziua de 15 Martie, dar pe cea de 6 Octomvrie nu, pentru că nu e consult să se alimenteze încontinuu conflictele. Președintele partidului independist pledând și pentru 6 Oct. spune, că trebuie să învețe copiii în școală *bine au fost călăii națiunii*. »Bud. H.« luând notă despre chestia aceasta, scrie despre contele Tisza: »Contele Stefan Tisza însă cu curaj bărbătesc și-a expus părerea, care, așa credem, co-

respunde opiniei publice și astfel a asigurat în felul acesta rezolvarea netedă a chestiei.«

De data aceasta îi vine bine guvernului, să-l laude pe Tisza, căci acesta mână apa la moara lui, pe care de altcum o pornesc și o conduc apele vieneze.

— **Nu-s școli.** La Homorodalmás (com. Odorhei) sunt 450 copii de secui datori să umble la școală. Nu s'au înscris însă mai mulți de 7... Părinții spun că în cotețul, zis școală, nu-și mai dau copii, căci și astăia câți au fost, toți s'au bolnăvit.

Și cu toate acestea, guvernul vrea să ne fericească cu sâla pe noi, românii, pentru a ne maghiariză prin școli, iar nu-și bate capul cu proprii frați... Vezi că e mai patriotic să faci din român unghur, decât să-l scoți pe secuie din întuneric!

— **Duel.** Ziarele anunță că fișpanul Kapdebo dela Timișoara s'a bătut în duel cu proprietarul Beniczky György și a primit la braț o tăietură ușoară de sabie. Onoarea a fost satisfăcută. Cum rămâne însă cu adevăturile ce fișpanul a spus despre — vicișpan? E ori nu e vrednic Ioanovici să mai poarte această slujbă?

— **O convenire colegială.** La anul 1882 au absolvat 12 tineri seminarul teologic din Caransebes. Trei din aceștia au trecut la cele eterne, iar 9 sunt și astăzi slujitori harnici ai altarului Domnului.

La apelul lansat în »Foaia Diecezană« de părintele Nicolae Cornean din Apadia, — care și anul trecut a dat publicității fericita idee de a ține jubileul de 40 ani dela înființarea seminarului teologic din Caransebes spre a pune baza unei fundațiuni, dar care idee a rămas nerealizabilă din cauza indolenței ce ne stăpânește — s'au întrunit Joi în 12 l. c. în Caransebes 8 colegi din cei 9 și anume preoții: Silviu Colojoară, N. Cornean, I. Ionescu, L. Lazarescu, S. Luca, T. Muntean, G. Tătucu, și Stefan Popa, spre a și aduce reverința față de capii bisericii și foștii lor profesori, dintre cari mai sunt în viață I. P. C. Sa părintele arhimandrit Filaret Musta, protopopul Andrei Ghidiu și profesorul George Petrescu, și să și strângă mâna cu aceeaș prietenie, cu aceeaș frație și iubire, ca înainte cu 25 de ani, când au părăsit băncile institutului.

Părintele protosincol dr. Iosif Tr. Badescu cu asistența protopopului Ghidiu, controlorului diecezan Șandru și preoții Ioan Ionescu și Nicolae Cornean au săvârșit în biserică catedrală rugăciunea de mulțumită și parastasul pentru fericitul episcop Ioan Popasu, foștii profesori Petru Popovici, Constantin Barcian și colegii repoași

loc, ca manifestațiunea dorurilor aprinse în piepturile țigancelor oacheșe, și a pletoșilor țigani, ori cari se înfrăteau cu susurul mistic al codrilor, când în vorbe tănuite începeau poveștile despre ceva din trecut și vorbele curgeau lin... lin... descoperind înaintea scrutătorului strădalnic comorile tănuite a unei poezii de-o frumșeță neasămănată.

Drept exemplu felului de judecată al acestui popor, drept spicuie din poezia lui populară bine dezvoltată, servească proverbele următoare, culese din cartea lui Wlisloczki:

Bățul la jude — cartea la popă.

Mai bine un strai fără nasturi, decât cisme fără talpă.

Judele bețiv e ca un câne fără dinți.

Ori muiere care nu și-a înșelat bărbatul, ori un pește care cântă.

E bun vecinul, de e avut.

Gura nevastei frumoase: clopotul diavolului. Sacul gol — soțul omului sărac.

Și cocoșul orb cântă, și măgarul șchiop aruncă.

Mai bine un cal fără șeauă, decât o șeauă fără cal.

În straița goală dracul nu și face cuib.

Și desculț și încălțat tot în mormânt ajungi.

Mai bine o alună în buzunar, decât o nucă în pomul vecinului.

Oricine în oglindă își vede omul cel mai bun. Mai bine beau vin în vas de lemn, decât apă în pocal de aur.

Ori-că sârui o babă bătrână, ori-că încaleci un cal crepat.

De cine-i place la preuteasă, cantor ajunge.

Își păzește nevasta ca și cucul ouăle.

Își cumpără cal — ca să nū umble desculț.

Gura prostului e o moară fără de grâu.

Nevastă bătrână și bărbat tinăr: piaptăn la capul pleșuv.

Pe cine-l bate Dumnezeu îi dă trei neveste în nouă ani.

Dragoste fără de bani, vacă fără de lapte.

E cu flori în pălărie, dar în cap numai prostie.

Ca față e crinul, ca nevastă ca și spinul.

Ori bărbat fără mustăți, ori muiere cu mustăți; tot una le șede.

Jocul șchiopului e ca și glasul vioarei dogite.

Orice drum la groapă duce.

Copiii sunt drojdia căsătoriei.

De se urește cumva dracul, sfădește între sine două muiere.

Sbiarătul măgarului, numai măgarii îl înțeleg.

Cu ban ungi roata vieții. *Agenor.*

Cel dintăi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de climitr. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, sienit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

protopopul David Terfăloagă, Nicolae Borlovan și Lazar Vărlan.

Dupăce au făcut vizite în corpore la șefii diecezei și la foștii profesori au dat jubilanții într-o sală a hotelului Lichtnecker un prânz comun, aranjat cu gust, la care au luat parte pe lângă dâșii P. C. Sa părintele protosinced dr. Iosif T. Badescu, ca reprezentant al P. S. S. episcopului diecezan și al I. P. C. Sale părintelui arhimandrit Musta, cari sunt de prezent, la Băile-Erculane, controlorul diecezan, parintele Șandru din Caransebeș ca reprezentant al consistorului, foștii profesori și alți oaspeți aleși. Nu au lipsit nici toate sticle obișnuite pentru cei ce stau aproape de inima iubitorilor, așa pentru episcopul diecezan, arhimanditul Musta, căror li-s'au trimis și telegrame omagiale, pentru părintele protosinced Badescu, care a răspuns cu cuvinte alese și instructive, pentru foștii profesori Andrei Ghidui și G. Petrescu pentru oaspeți, pentru organizatorul convenirii părintele Cornean, și pentru alții.

La cină s'au alăturat apoi jubilanților și protopopul Ciacovei, dl Ioan Pinciu și alte notabilități din Caransebeș.

Succesul frumos și folosul ce-l au participanții ai acestei conveniri e prea mare decât să nu-i dorim imitatori cât de mulți. Iar tabloul comun al celor rămași în viață dintre foști profesori și colegi de acum 25 ani, e un souvenir gingaș al sentimentelor de prietenie, a căror fire trainice au fost toarse cu atâta iubire. C. Frasin.

— **L-au învățat minte românii!** Jupânul Stern din Cociuba (Vașcău), zis și Crompaș (de pe când în loc de pâine mânca numai »crompire« (cartofi), atât era de sărac), nu se mulțumește că s'a înțolțit între români, ci cu prilejul alegerii lui dr. V. Lucaciu voia să fie el conducător al votanților și lucrase din reșputeri pentru fratele său întru Israel, Kardos. Se înțelege, românii d'acolo, conduși de bravul preot Terebenț, au votat toți cu Lucaciu, lucru pentru care ovreii i-a ocărât după alegere.

Ce s'a întâmplat însă într-o noapte? Acoperișul casei lui Crompaș a început să sune rău. Se auzea parcă l'ar îmblâți cineva d'afară și l'ar sparge fără milă. Jupânul nici la fereastră n'a îndrăznit însă a se arăta, ci numai dimineața a văzut că pe jos e mai multă țigă decât pe casă... A mai dat apoi și D-zeu o ploaie grozavă, încât în casa cu acoperișul spart a plouat ca afară... Așa pățește cine nu ține cu satul!

— **Lucruri slabe.** Din Cicir ni-se vestește, că pânăce primarul Nicolae Gurba se plimbă cu țigara groasă în gură, ori stă de povești la biroul mare, prin sat executent umbă după dare însoțit de jandarmi, în cât a băgat groază în copiii, cari plâng văzând cum le duce și perina de sub căpătași.

Ar fi de dorit ca atât judele cât și notarul să intervină și să nu lase pe executent a-și face de cap, ci bieții oameni, să fie cruțați, când au ei și de altfel destule năcazuri fiind anul rău.

— **Necrolog.** Florița Onciu născ. Mangra, preoteasă gr.-or. în comuna Surduc, după un morb greu și îndelungat împărțășită, cu sfintele Taine, a încetat din viață Marți în 28 August v. în vârstă de 25 ani și al 7-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale decedatei au fost așezate spre veșnică odihnă Joi în 30 Aug. v. la orele 2 d. m. în cimitirul de lângă sf. biserică din Surduc.

Actul înmormântării a fost săvârșit de 6 preoți în frunte cu vrednicul protopop Alexandru Munteanu, care a ținut un panegiric foarte frumos și pătrunzător.

Tocmai azi — zice oratorul — sunt 7 ani de când reposata, s'a cununat cu soțul ei iubit în sf. biserică din Surduc, atunci bucuria era la culme, toți erau veseli, azi însă de pe fețele taturora se poate vedea o jale mare și înfristare adâncă, danstaoarele de atunci schimbându-s'au în văielătoare.

Pe defuncta o deplânge nemângăiatul ei soț Georgiu Onciu paroh, Demetriu Mangra și Barbara Filip cași părinți, apoi nenumărate rudeni și prieteni.

Fie-i somnul lin și țarina ușoară!

— Ni-se anunță încetarea din viață alui George Cornea argășitor, în Timișoara-Fabric, decedat în 18 Septembrie st. n. 1907 la orele 3 din noapte, în vârstă de 58 de ani. În mormântarea i-s'a făcut după ritul greco-oriental azi (Joi) în 19 Septembrie st. n. la 3 ore după amiază din strada Co-

tului Nr. 4 în cimitirul gr. or. sârb. Fiei țarina ușoară și memoria binecuvântată! Trimitem în tristatei familii condeleanțele noastre.

— **Dramă familiară.** Muncitorul Carol Lorbeer din Viena era gelos pe tinera lui nevastă, din care cauză certele dintre dâșii nu mai conțineau. În timpul din urmă într'atâta l-a pătruns gelozia, că ieri după amiază și-a cerut cartea de lucru și banii dela patronul său și a părăsit atelierul. Nevestei i-a scris o epistolă de următorul cuprins: »Poți merge, îți redau libertatea, dar copiii îi iau cu mine«. Seara, când s'a reîntors acasă, dupăce își cumpăruse un revolver, a împușcat întâiu copilășul de un an și apoi fetița de 7 ani. Amândoi au rămas morți. Lorbeer după asta s'a urcat pe coperișul casei, unde așezându-se în scocul streșinei a tras și asupra sa un glonte, dar acesta neatingându-l, s'a aruncat jos și zdrobindu-și corpul a murit.

— **Omorit de un arbore.** Marți după amiază când mai mulți lucrători tăiau lemne în pădurea comunei Toc (comit. Arad) s'a răsturnat un arbore mare peste Sofronie Cismaș, omorându-l pe loc.

— **Catacombă înfiorătoare.** În una din suburbiile orașului Lisabona, frumoasa capitală a Portugaliei, poliția a descoperit o catacombă de oase, lângă cari erau 8 cadavre de om. Peștera asta formată din bătrâni (apaductele romane) e dovedit: în vremea din urmă servea ca loc unde se asvârleau oamenii omoriți de o bandă înfiorătoare. De mai mulți ani încoaci dispăreau adică într'una din oraș oameni cu stare, fără să li-se mai dee de urmă. În peștera poliția n'a putut să intre decât după o luptă înfricoșată cu bandiții, pe cari i-a și prins deja și judele de instrucție i-a și ascultat. E vorba de cea mai selbatică bandă de ucigași din câte s'a pomenit în lume.

— **Viața Tatianeii Leontiev în temniță.** Am scris la timpul său despre vestita revoluționară rusă Tatiana Leontiev, care a fost osândită la 4 ani pușcărie, pentru că acis pe privatierul Charles Müller din Paris, crezând că e ministrul rus Durnovo. Osânda și-o împlinește, Tatiana, în pușcăriia din St. Johannsen (cantonul Bern, Elveția).

Senatul din Berna îi pune pe prizoneri la tot felul de lucrări economice, numai Tatiana Leontiev e absolvată dela orice ocupațiune, din cauza construcției sale slabe. E închisă singură într'o celulă unde se ocupă mai mult cu cetitul. E îndestulată cu toate, dar să o cerceteze nu permite nici chiar părinților ei.

— **Vapor nimicid de flacări.** Din Sangai (China) se telegrafează, că vaporul »Tafumaru« s'a aprins și-a ars total în depărtare de 3 mile dela portul Hing-Hian. Știrile tegrafice, necomplete încă, amintesc de moartea alor 100 oameni.

— **Orgii sub focul tunurilor.** Procesul generalului Stössel readuce în discuție evenimentele din războiul ruso-japonez, acea epocă în care se spune că unii ofițeri ruși s'ar fi purtat într'un chip așa de trist și de nedemn.

Un domn Kupcinski publică în ziarul »Russ« câteva amintiri, cari aruncă o lumină caracteristică asupra stărilor de pe atunci în armata rusă.

Când Kupcinski la reîntorcerea sa din Japonia, unde stătuse ca prizonier, a intrat cu două cunoscuți în faimosul local de petrecere »Grădina zoologică« din Charbin, fu uimit văzând la intrare un soldat care stătea de gardă. Sala uriașă, în formă de șură, era înșesată de ofițeri de toate armele, cari ședeau la nenumărate mese mici, cu »dame« sulemenite încărcate cu bri-liante.

Fiindcă generalul Nadarov interzise rachiu, beutura aceasta se servea în sticle de limonadă și așa se beau spirtoasele (prin urmăre, întocmai după sistemul american »blind tiger«, unde în farmacii se vinde rachiu sub etichetă de doftorie).

»Limonadă« de asta beau nu numai sub-ofițerii, ci și comandanții de trupe. Prețurile din »Grădina zoologică« din Charbin erau fabuloase, deși erau socotite după taxele stabilite de generalul Nadarov.

Spre a se face o idee despre aceste taxe, Kupcinski publică socoteala ce i-s'a prezentat în acea seară.

Iat-o:

2 sticle »limonadă« 12 ruble, ¼ porție caviar 8 ruble, 4 porții cotlete de vițel 20 ruble, 2 porții pui 8 ruble, 2 sticle vin negru (rusesc) 24 ruble, 3 mere și 1 strugure 15 ruble, 2 sticle șampanie 50 ruble, cafea 12 ruble, ¼ litru licher 18 ruble, prăjitură 60 ruble, bacșiș 10 ruble. Total 237 ruble.

Imi crapă obrazul de rușine — scrie Kupcinski — când mă gândesc la sara aceea, pe care am petrecut-o păzit de patru la spatele armatei. Va roși însă și generalul Nadarov, care în grija lui părintească pentru inferiorii săi, organizase o bandă de hoți și orgii?

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de în-tâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Față frumoasă** nu putem avea decât numai prin folosința continuă Crema viorea (Ibolyka) apa de spălat viorea, săpun viorea și pudra viorea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

loarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nescricăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nescricăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va câștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. Prețul: 1 sticlă; 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radde, apothecar în Páncsova. Magazin la: Iozef v. Török, în Buda-pest. Király-utca.

POEZII POPORALE.

Culese de Vasile Gîzel și Dimitrie Draghiță Mesici (Bănat).

La fereastra de uiagă,
Șede dorul și mă 'ntreabă
De ce port cămașă neagră
Ori mi-i muierea bolnavă,
Nu-i bolnavă, ci nebună
N'o spălat cămeși de-o lună.
Le o spăla când o ploua
Și le-o 'ncinge când o ninge,
Le-o uscă când o 'ngheță.

Frunză verde de bujor
Lasă-mă maică să mor
Pe perină de fuior
În brațele cui mi-e dor.

Frunză verde liliac
Lasă-mă maică să zac
Pe perină de bumbac
În brațele cui mi-e drag.

Frunză verde trei gutui
Fost-am dragă oare-cui
Dar acum nu-s nimăru
Dară m'oiu purta frumos
Și-oiu fi cum am mai fost.

Spune-mi mândră-adevărat
Câți feciori te-au sărutat
— Numai unul chipeș, nalt.

Frunzută verde de nuc
Vine vremea să mă duc
Să mă duc la cătănie
Tu rămâi mândră pustie.

Frunză verde bat-o bruma
Tot atâta mi-acuma,
Căci la tine n'am cătat
Nici la față nici la dos
Nici la port așa frumos
Căci alta mi-am căpătat
Cu cercei și cu mărgele
Pe pofta inimii mele
Și cu capu cu cocori

Cu chiuța toată 'n flori
Și cu păru gălbiniu
De m'ajunge mare dor.

Culese de *Catița Vidican* (Nădab).

Frunză verde de lemn scris
Tânărul drăguț mi-am prins,
Și l-am prins la noi la poartă
Ca să-l văd ce minte poartă.
De va purta minte bună
Să-l iubesc un an și-o lună
De va purta minte slabă
Meargă, caute-și altă dragă,
Care-i cu chiuța neagră
C'a mea chiuță-i gălbioară
Și la maică-sa nu-s noră.

Bade, când vreau să cinez
Dela inimă oftez.
Maica zice, să-mi aștern
Da eu de dor nu mă 'ndemn.
Zice să-mi aștern în casă
Ba io maică drăgostoasă
Nu m'oi mai culca în casă
Ci eu m'oi culca 'n târnaș
Să-mi mai treacă de năcaz,
Că m'oi uita la vre-un nor
Și mi-o mai trece de dor,
Și m'oi mai uita la stele
Și mi-o mai trece de jele.

Ajungă-te, bade-ajungă,
Ajungă-te-un dor și-un drag
Să pici trecând peste prag,
Nici să mori, nici să te scoli,
Pân' nu vini de două ori
Să te spăl cu apă rece
Că știu bine că țu-o trece,
Cu apă din fântănuță
Cu dor dela inimă,
Cu apă din bedeleu
Și cu dor din sinul meu.

Tot așa țu-o mers gura,
Că-i veni și mi-i luă...
Când a fost coala toamna
Datai mâna cu alta;
Fie-ți, bade, și păcat,
M'ai iubit și m'ai lăsat
Ca p'o păsăruică 'n gard,
La toți oamenii de sfat.
M'ai iubit ca p'o copilă,
M'ai lăsat ca p'o străină.

Culese de *Măriuța Mane* (Nădab).

Tu, bădiță-așa-i gândit
Că dacă mă vei lăsa
Altu nu mi-oi căpăta
Și portul mi-l voi cerni
Și pe tine te-oi jeli
Dară eu n'am nebunit
Să jelesc pe-un prăpădit
Portu nu mi-l voi cerni
Ci bine l-oi sopeni
Cu sopen de buruiănă
Cu apă din treziană,
Cu sopen dintre fântâni
Și cu ruje din grădini.
Și-o veni Dumineca
Și frumos m'oi închimba
M'oi găta ca o păuniță
Și m'oi duce pe uliță
Și-oi pași din paș răruț
Din gură o-i grăi blănduț
Și m'oi căpăta drăguț.
De n'a fi, bade ca tine,
Lasă, fie-a mea rușine!

Dă-mi, măicuță, perina,
Și lumina d'a dreapta
Că io, maică, m'oi culca
Și nu m'oi mai scula
Că am văzut pe mândra
La urechi cu floricele
Pe cap cunună de jele...

BIBLIOGRAFIE.

Domnule învățător!

Cunosc foarte bine greutățile, ce le au dascălii noștri cu propunerea limbii maghiare, pe care azi organele de stat o cer dela ei cu insistență și strictețe din ce în ce crescândă. Aceste greutăți le simțesc mai ales, pentru că n'au manuale metodice pentru instruirea acestei limbi. Cred că am făcut o simțită ușurare dascălimii noastre întocmind »Limba maghiară pentru anul I și II de școală« după metoda directă, adică conform aceluși proces natural cum își învață mama copiii să vorbească.

După această metodă învățătorul în timp scurt poate dovedi spor surprinzător, îi rămâne vreme destulă să se ocupe și cu celelalte obiecte de învățământ și scapă și școala de veșnica înfruntare, ce i-se face, că nu poate dovedi progres suficient în limba maghiară. Într-o broșurică separată intitulată »Indrumări metodice« am cuprins sfaturile de lipsă pentru orientarea învățătorului la folosirea manualului de mai sus.

Ambele se vând la Librăria arhidiecezană și la autor (Sibiu, str. Măcelarilor, 27) și anume: Limba maghiară cu 50 fil. iar »Indrumările metodice« cu 30 fileri. La comanda adresate de-a dreptul mie, dau un rabat de 12 proc.

Nu mă indoiesc, că și D-ta, în interesul D-tale și al instrucțiunii, Te vei grăbi să Te folosești de înlesnirile, ce le oferă această carte, și vei introduce-o ca manual în școala noastră de acolo.

Sibiu, Septembrie, 1907.

Cu colegială stimă:

Vasile Stan,

profesor la semin. «Andreian».

A apărut »Luceafărul« nr. 17 cu următorul sumar: O. Goga, Iosif Vulcan; Al. Ciura, Aduceri aminte; G. Murnu, Monumente antice din Roma: Palatinul; Maria Cunțan, Răsare (poezie); I. Borcia, Ifigenia în Taurida de Goethe, Act. V; O. C. T. Bicentenarul lui Buffon; O. C. T. Foi răslețe. La noi, în vișoara de M. Sadoveanu; M. Sadoveanu, Cearta; Zoe Cârbea, Expoziția de artă din Veneția (1907); Cronica: † B. P. Hașdeu. Asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român. Un îndrăzneț. Barbarie. Știri. Ilustrațiuni: Vederi din Roma: Palatinul. — Un exemplar 50 fil.

A apărut nr. 8, anul II, al revistei lunare »Vieța Românească«, sub direcția dlor C. Stere și dr. I. Cantacuzino, cu următorul sumar:

M. Sadoveanu »Insemnările lui Neculai Manea« (sfârșit). — N. Iorgovan »Cum eră, pe vremuri, la noi în Bucovina« (1848). — A. Vlăduț »Nunquam rident...« (versuri). — C. Stere »Social-democratism sau poporanism?« — St. O. Iosif »Tanhäuser«, act. I (traducere în versuri din R. Wagner). — Dr. Virgiliu Stănescu »Ideile profesorului St. Leduc« (incercare critică). — I. Al. Brătescu Voinești »Din carnetul unui jurat« (schiță). — C. Morariu »Vieța românească în Bucovina« (»Deșteptarea«). — Leandru »Scriori din Ardeal. Organizarea partidului național, Sărbările dela Băsești, Alegerea dela Beiuș«, etc., — Alex. Nour »Scriori din Basarabia« (IV. Presa noastră). — G. I. »Cronica literară« (Reportajul în literatură). — Dr. D. Călugăreanu »Cronica științifică« (Ultramicropscopul în biologie). — I. Botez »Cronica pedagogică« (Agitația profesorilor secundari). — I. G. Duca »Cronica externă« (Vizitele regelui Eduard). — P. Nicanor & Co., »Miscellanea«.

— »Cantorul bisericesc«, opul dlui George Bujigan, zilele acestea a ieșit de sub tipar.

Opul e foarte voluminos și e neîntrecut în literatura bisericească, atât ca cuprins cât și ca aranjare. Abonamente nu se mai pot face, deoarece opul e complet și conspectul tipărit.

Ceice doresc a-l avea să se adreseze autorului în Deliblat (Temesm.)

Prețul unui exemplar broșat 10 cor., legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură de lux în piele 16 cor. La comanda de 5 exemplare 10% rabat.

— **Abcdar ilustrat** scris după metoda cuvintelor normale de Iuliu Vuia, a apărut zilele acestea în tipografia diecezană din Arad. Prețul 40 fileri.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 18 Sept. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.82—22.84
Secară pe Oct. 1907	19.32—19.34
Ovăs pe Oct.	16.26—16.28
Cucuruz pe Mai 1908	13.64—13.66

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	22.94—22.96
Secară pe Oct. 1907	19.44—19.46
Ovăs pe Oct.	16.32—16.36
Cucuruz pe Sept. 1907	13.72—13.76

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — —	21 K. 35—23 K. 30 fil.
Din comitatul Albei — — —	21 » 85—22 » 80 »
De Pesta — — —	21 » 55—23 » — »
Bănățenesc — — —	— » — » — »
De Bacica — — —	22 » 35—23 » 30 »
Săcară — — —	18 » 95—19 » 25 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 85—16 » 05 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 65—15 » 85 »
Ovăs » » I — — —	16 » 65—16 » 80 »
» » » II — — —	16 » 15—16 » 50 »
Cucuruz vechiu — — —	— » — » — »
» nou — — —	13 » 60—13 » 80 »

Mulțumită publică.

Tuturor acelor, cari au luat parte la înmormântarea preaiubitei și neuitatei mele soții și celor pentru adresa de condolență le exprim și pe astă cale sincerile mele mulțumite.

L a z, 3/16 Sept 1907.

Fabriciu Bodea,
preot.

Poșta Redacției.

F. L. în Pâncota. Redactorul nostru S. Bocu lipsește d'acasă deja de două săptămâni. Și va mai lipsi 2—3 săptămâni.

Poșta Administrației.

George Dârlea. Laz. Am primit 15 cor. ca abonament până 1 Oct. 1907.

Nicolae Russu. Poiana Arieș. Am primit 22 cor. ca abonament până la 15 Octombrie 1907.

Dr. N. Cioclan. Pecica. Am primit 24 cor. ca abonament până 15 August 1908.

Nicolae Ciossa. (ogaș) Bozovici. Am primit 4 cor. ca abonament pe 1907.

Petru Berariu. Avram Borcuța. Șicula. Am primit câte 2 cor. în abonament până la finea anului.

George Hegheș. Cebza. Am primit 1 cor. 20 fil. în abonament. Mai ai de trimis 2 cor. 80 fil. pe 1907.

Andrei Cherjan. Solcița. Am primit 4 cor. ca abonament pe 1907.

Redactor responsabil **Ioan N. Iova.**
Editor-proprietar **George Nichin.**

Infințarea societății Române de ajutori „Libertatea”.

Fondată în 28 Iulie 1907 în Chicago (Illinois)

Aducem la cunoștința tuturor fraților români din lume, că în Chicago (America) s'a înființat societatea română de ajutor **„Libertatea”**.

Infinitatoriul acestei societăți este Pantilie Banta născut în Comlăușul-mare, comitatul Torontal (Ungaria).

În ziua de 4 August 1907 s'a ținut adunarea generală în care s'au înscris 55 membri și s'au ales funcționari definitiv și membri în comitet.

Alegerea s'a făcut prin aclamațiune.

De funcționari definitiv au fost aleși următorii:
Prezident:

Pantilie Banta, din Comlăușul-mare (com. Torontal)

Vice-prezident:

Teodor Chindea, din Kun-Szölös

Secretari:

Damian Coanda, " " " "

Ion Ciolac, " " " "

Cassar:

Ion Martin, din Kis-Orosz

Controlori:

Partenie Muțioc, din Torac (" Sibiu)

Ion Mânzat, din (" Sibiu)

Juri:

Todor Luca, din Kun-Szölös (Torontal

Nicolae Țihoi, din " " ("

Membrii în Comitet:

Palage Oltean, din Kis-Orosz (com. Torontal)

George Tipescu, din Comlăușul-mare " "

Vichentie Ciolac, din Kun-Szölös " "

Milentie Daia, din Comlăușul-mare " "

Mihaiu Hațegan, din Kun-Szölös " "

Todor Bucur, din Torac " "

Petru Cucu, din Comlăușul-mare " "

George Calacian, din Kis-Orosz " "

George Vidu, " " " " "

Suplenți:

Nicolae Moga, din Kun-Szölös " "

George Eremia, din Comlăușul-mare " "

Membri fondatori:

Todor Calacian, din Kis-Orosz " "

Vichentie Govejidian, din Kis-Orosz " "

Ion Barbu, din " " " "

Nicolae Fanea, din " " " "

Iacob Stroia, din " " " "

Epta Vidu, din Kis-Orosz " "

George Păcurariu, din Kun-Szölös " "

Ion Cățana, din Sânt-Ana (com. Arad)

Ion Boanță, din Comlăușul-mare (com. Torontal)

Vichentie Popescu " " " "

Constantin Țihoi, din Kun-Szölös " "

Alexa Albu, din Kis-Orosz " "

Ion Cumpănariu, din Comlăușul-mare " "

Moisa Contrea, din Kis-Orosz " "

Pavel Muțioc, din Torac " "

George Ciolac, din Kun-Szölös " "

Simion Andri, din Comlăușul-mare " "

Sima Cristea, din Kis-Orosz " "

George Boanta, din Comlăușul-mare " "

Tanasie Cucu, " " " " "

Nicolae Boabeș, din Kis-Orosz " "

Iulian Tempian, din Nieran " "

Todor Iancu, " " " " "

Stefan Ristin, din Kis-Orosz " "

Traian Denean, " " " " "

Tone Rusu, " " " " "

Ion Groșioran, din Kun-Szölös " "

Palage Cioban, din Comlăușul-mare " "

Iova Vidu, din Kis-Orosz " "

Sabin Indries, din (com. Sibiu)

Petru German, din " " " "

Ion Groza, din Kis-Orosz (com. Torontal)

Petru Țihoi, din Kun-Szölös " "

Stefan Calacian, din Kis-Orosz " "

Ion Păcurariu, din Kun-Szölös " "

Societatea s'au întărit prin subscrierea membrilor cu mâna proprie.

Chicago, în 20 August 1907.

A N U N Ţ.

În Lipova sub nr. 1039 în mijlocul orașului numit: »Sub-ducene« e o **prăvălie**, cu 2 sobe, chindă, pod și podrum imediat a se da în arindă sau a se vinde.

IOAN MUNTEAN,
negotator.

Din cauze familiare
se vinde în grabă o
ospătărie
cu grădină, popicărie și cu tot aranjamentul
pe lângă preți redus.

A se adresa la administrație.

Aviz!
La Iuliu Groșorean în Galșa
(u. p. Világos)
se află de vânzare
vin de masă
de o calitate bună, din anul 1906, de presente cu prețul de 42 cor. hltru în loc.

Commis
bineverzat în bransa de spețerie
se acceptază până la 1 Octomvrie la
„SEVERINEANA”
societate comercială pe acții
în Caransebeș.

Velyko Vevity
fabricant de opinci, ghete, păpuci și fabricant de pei
RUMA (Slavonia).

Vind și cumpăr:

PEI de marhe ne lucrate (verde)
de caii
de viței
PEI de oaie
de miei
de vulpe
de lievastin
PEI de dior
de iepuri
de porci

Miere strecurată.

Ciară și ciară ne topită.

Lână de tot felu.

Coadă de cai și păr de marhe.

Fer bătrân și arame.

Anunț.

Candidat de avocat (și începător)

află imediat aplicare în cancelaria subsemnatului. Cunoștința limbii germane preferit.

Dr. Valer Gaitia, adv.
Buziașfurdő.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune. 3

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 21 Septemvrie a. c. 1907, urmează a se ține licitație la sediul acestei Societăți str. Colței nr. 27, București, pentru arandarea moșiei Căiuți (parțea agricolă) din comuna Căiuți, județul Bacău, în întindere aproximativă ca de 1200 hectare, aratură, fânețe, pășune și vii, exclusiv fâneța din pădure.

Termenul arandărei este de 5 ani cu începere dela 23 Aprilie 1908.

Garanzia cerută la licitație este de 2000 lei în scrisuri funciare rurale.

Condițiunile speciale pentru arandarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuie făcute pe formulare date de Societate, la care se găsește alăturate condițiunile speciale de arandare.

Arandarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de admnistrație.

Dirrecțiunea.

Cântarea înalță sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la

H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desemn, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Se caută

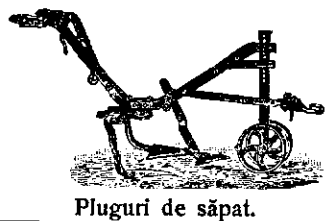
pentru România

— la 4 ore depărtare de Turnu Severin —

un viaș cu școală

având cunoștințe de grădinarie și pomologie pentru o fermă cu 12 pogoane (6 hectare) vie americană, parte plantată, parte a se plantă, grădină de flori și de zarzavat cu pomi roditori pe rod și în școală. Să fie căsătorit, nevasta lui trebuind a se ocupa cu menagiul și bucătăria casei, cu lăptăria, cu crescutul păsărilor și a porcilor. Se cere contract pe trei ani până la punerea viei și a pomilor pe rod.

A se adresa la dl **M. R. Catalan**, Turnu-Severin, trimițând actele, referențele, precum și condițiunile.

Pluguri de săpat.

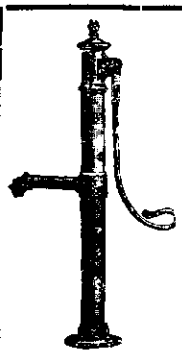
Pressa de vin patent continuuativă a lui NEUKOMM

„Archimed“ pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90%, Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Căldare de vinars Neukomm pentru comină (Trester), drojzii, prune și alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (maț) de 1 1/2 zol Cor. 120—.

Nou! Tăietor de butuci de viță indispensabil Nou! la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitarea viței aratru pentru vie, **Pumpe de fântâni**, Moară de struguri, Mașină de culs boabele de struguri, **Sondă pentru fântâni artezice**, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru folosire din isvoare adânci, prin sondă precum și cognac bun vechi reco-

mandă **Nal. Neukomm's Söhne** — fabrică de mașine și arămur — în VERSEZ (Ungaria de Sud).

— Struguri de mașă și oltoi de vie (Schnittreben) de 120 de specii nobile sunt în fiecare toamnă de vânzare. — CERETI LISTA DE PREȚURI.

Cărți pentru școală

foarte **efține**

(pentru școlile populare și medii)

aprobate și prin păreri distinse recomandate
recomandă

Librăria H. ZEIDNER Brassó.

Exemplare pentru învățători gratis și franco!

Prețurile „estrasului din catalogul“, care s'a trimis astă primavară (împreună cu catalogul pentru piesele de muzică „Cântarea înaltă sufletului“) s'au redus foarte mult, ce se poate afla în fiecare librărie sau la fiecare comerciant care ține cărți de școală.

Cărțile pentru școală să pot căpăta în acele locuri de vânzare cu prețuri foarte aprobabile (potrivite).

Arătarea de preț cu deamănuntul se va face cunoscut în „Gazeta Transsylvaniai“, copii din aceea se vor trimite fiecăruia pe comandă gratis și franco.

Domnule Învățător!

Prin introducerea cărților de școală din editura lui H. ZEIDNER, Brassó păstrați părinților din comuna DVoastră în fiecare an multe coroane!

Vă rugăm să binevoiți a încerca!

In atențiunea oamenilor străduitori!

Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzesi-fatelep 3.

recomandă mașinările de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea olanelor de ciment pentru acoperișe de casă se pot fabrica cu acesată mașină din amestec de ciment și năsip, țigle solide pentru acoperișe, prin cari în ținuturi nășipoase sau de pe lângă riuri nășipoase, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă amșinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a cere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comandă ne rugăm să Vă provocați la acest ziar.

Cornel Demeter farmacist în Szászváros.

Preparate cosmetice.

Cream de benzoie mygdale. Creamul de benzoie mygdale servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, — precum: pete, bubuțe, zgrăburțe, pisteni (mitesser), precum netezește și zbîrciturile. Conținutul creamului acestuia e nestricăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoie mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine, și din mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

Pudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu să observă că fața este pudrată. Intrebuințată pudra cu creamul de benzoie mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galină. Prețul 1 cor.

Veturien Parfeum. Vera-violetta, cel mai fin parfum de violele, lăcrămioare și scumpe (iorgovan). Prețul 160 fileri. — „Ideal“, cel mai nou parfum, 2 cor.

Apa de gură „Cremier“. (Albă sau roșie.) Prin întrebuințarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — și delătorează durerea dinților, precum să și interese dinții și gingiile. Prin întrebuințarea apei acesteia, să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuințarea apei acesteia cu pravul de dinți „Cremier“ devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Cremier“. Prin întrebuințarea pravului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fil.

Perii de dinți, fine. Alegere mare, în diferite prețuri.

Esență de China. Contra căderii părului cu rezultat foarte bun. Prețul 120 fileri.

China tannopomada. Pentru creșterea părului. — Prețul 70 fileri.

Oleu de nucă. Extract de nuca oleica, pentru conservarea părului. — 1 sticlă 80 fileri.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 colț poștal de 5 Klgr. 6 cor. 50 fileri.

ADRESA cumpărătorului să fie precisă și legibilă! Numele întreg, comuna, nrul casei, poșta ultimă și comitatul.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primese oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen flos, rente zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din, urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reovisite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, oncuruz ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei nătrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secara, ovăzul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

BRÜDER SCHIEL

Fabrică de mori și
mașini

BRAȘOV.

Construirea de mori automa-
tice, artistice, simple și semi-
înalte după sistemul dorit.

FRANCIS-
TURBINEN.

Izvorul cel mai ieftin de
a se procura mașină de
măcinat.

Cea mai mare fabrică în
banșa aceasta din tot Ar-
dealul.

AVIZ! Subsemnatul, cumpărând prima
fabrică transilvană de
casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui
G. Öszy, îmi iau
voe a aduce la cuno-
ștința prea on. public,
că în fabrica mea se
execută tot felul de
CASSE și după
toate
mărimile din cel mai
bun material posibil.
Cassele de fier și oțel
panțerate se execută
după cele mai nouă
sisteme engleze și ame-
ricane sigure contra
focului și spargerei
pentru care dau de-
plină garanție.

Atrag atenția onor.
public interesat a nu
confunda fabrica-
tele mele cu alte
fabricate, făcute din
material slab și
prin urmare fără
valoare.

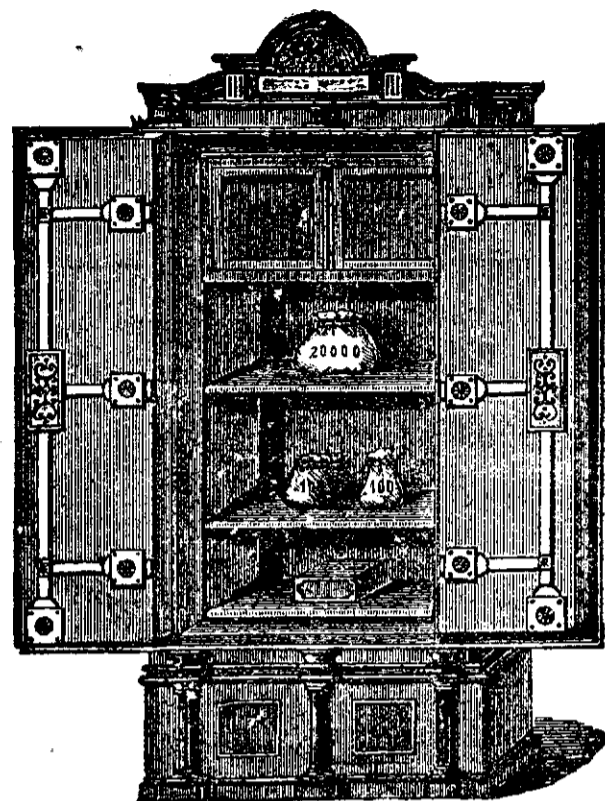
Rugând pe prea on.
public pentru binevoitorul sprijin, semnez
cu distinsă stimă:

E. Purece

fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosennergasse nr. 9.

■ Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco. ■

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar	1.200,000.— Cor.	Depuneri spre fructificare	6.000,000.— Cor.
Fond de rezervă	900,000.— Cor.	Circulațiunea anuală	150.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari
eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termin de abdicere
și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni
de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar
pentru depunerile elocate pe timp mai
lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei
depuse: plătește deponenților 4½% și 5%
interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după
starea cassei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite
cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat
și pe proprietăți de pământ.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.
Temesvár-Fabrik, Andrássy-ut 16 și Versecz, colț cu
strada Budsitz și Rathaus.

și recomandă
magazinul de plăci de marmoră pentru mobile
tot asemenea de

Monumente

atestat propriu
Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca
ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Julius Seidl

**prima fabrică de mașini și
fierării în Vârșeț**

recomandă fabricatele sale:

Pompe pentru fântâni, pompe pentru apă,
vinuri și oțet.

Pompe pentru locomotive, cazane și mașini de aburi

Armatură, bănci rotative, drege și alte
mașini și unelte.

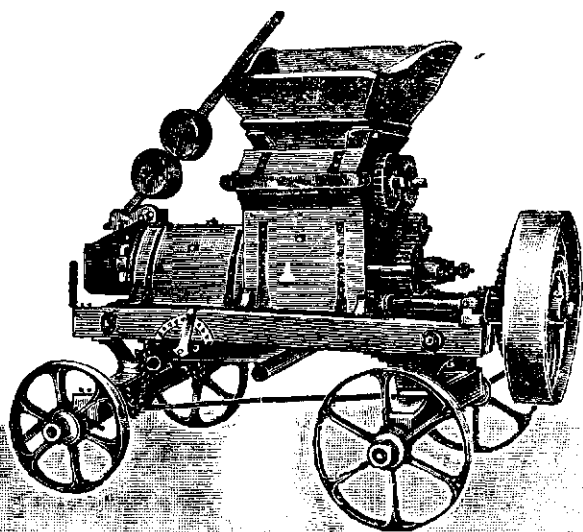
Pe urmă avem:

strugitori de porumb și de struguri, prese de
vinuri pentru a fi puse în lucrare cu mâna sau cu
puteri de mașini.

Primește
sfredeliri
în
pământ
și fac
fântâni
și produc
toate ma-
șinile de
sfredelit
necesare.

Reprezentan-
tul în ARAD:

**Kovács
S. és Tsa**
(palatul
NEUMANN).

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă
deponenților 4½ 0/0, după depuneri peste
20000 cor. cu abdicere de 90 zile 50/0 in-
terese netto. Darea de venit după capita-
lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-
tesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face
pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare
precum și amortizaționale în modul cel
mai culant.

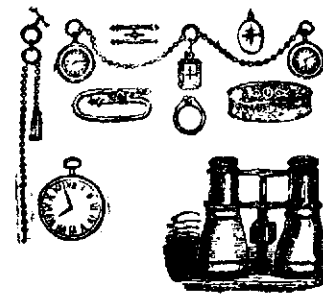
Direcțiunea institutului.

Sárga János

:: argintar și pregătitor de obiecte artistice ::
Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzut cu
obiecte de aur, argint
și petrii scumpe. Pregă-
tește tot felul de lucrări
artistice: în aur, argint și
altfel de lucrări de artă
magnetă. — Schimbări
de aur și argint, conform
cursului zilnic. — Cu preț
curent servim gratuit și
franco.

Premiat la toate expozițiile la cari a luat parte ca exponent.

Victor Hess Sibiu

Prima fabrică transilvăneană de bascule cu poduri (cumpene)

INTEMEIAT LA 1896.

INTEMEIAT LA 1896

Ofer articole de classa primă:

Basculă cu pod de cântărit vite și cară încărcate poveri.
Basculă pentru vite cu grilaj de fer și întreg tot din fer.
Cântar de magazin și balanțe decimale construcția cea mai
solidă pentru trebuințe economice pentru orașe, comune
în toate mărimile și essecutările

Garanție se dă pentru fiecare
cântar.
Reparaturi și schimbări, amăsn-
rat specialității, se execută
grabnic.

Referințe dela firme și autorități,
primul rang, stau la dispoz. îfil.

Liste de prețuri gratuit.

